

III

Osoko bilkura

Gasteizen, udaletxean

2023ko martxoaren 31n

Urrutia, Andres, euskaltzainburua
Coyos, Jean-Baptiste, *Battittu*, buruordea
Arejita, Adolfo, idazkaria
González de Viñaspre, Roberto, diruzaina
Urkia, Miriam, Iker sailburua
Aleman, Sagrario, Jagon sailburua

Alberdi, Andres
Arkotxa, Aurelia
Azkarate, Miren
Borda, Itxaro
Iñigo, Andres
Irazu, Jose (*Bernardo Atxaga*)
Kintana, Xabier
Meabe, Miren Agur
Mujika, Alfontso
Oñederra, Miren Lourdes
Sagarna, Andoni
Salaberri, Patxi
Suárez, Castillo
Uribarren, Patxi
Zabaleta, Patxi

Osa, Erramun, idazkariordea, Usarralde,
Ibon, Egitasmoen bateratzailea eta Ga-
raikoetxea, Maider, Gipuzkoako orde-
karitzako teknikaria, zegozkien gaietan.

Ezin etorria adierazi dutenak: Jabier
Kaltzakorta; Paskual Rekalde; Xarles
Videgain eta Mikel Zalbide.

Ahalak: Jabier Kaltzakortak ahala Andres
Urrutiari; Paskual Rekaldek ahala Andres
Iñigori; Mikel Zalbidek ahala Andres
Urrutiari.

*Batzarra Gasteizen egin da, udaletxean,
2023ko martxoaren 31n, ostiralean.*

*A. Urrutia euskaltzainburuak hurreratu diren
euskaltzainak agurtu eta ahalak irakurri
ditu. Quoruma badela egiaztatu ondoren,
martxoko Osoko bilkurari hasiera eman zaio.*

*E. Osa idazkariordeak eguneko xehetasunak
azaldu ditu.*

1. Osoko bilkuraren 2023-02-24ko bilera-agiria onestea, hala erabakiko balitz

Idatziz ez da oharrrik jaso. A. Urrutiak ahoz oharrrik egin nahi den galdetuta, ez da oharrrik egin. Ondorioz, 2023ko otsailaren 24ko osoko bilkuraren bilera-agiria onetsi da.

2. Euskaltzaindiaren Hiztegia: Adierak eta Adibideak Lantaldea. Batzorde Ahaldunduaren oharrak (XLI). Iruzkinak aurkeztu eta erabakiak hartu

Otsaileko osoko bilkuran aurkeztutako zerrendari inork ez dio idatzizko oharrrik egin. Beraz, zerrenda bere horretan onetsi da.

3. Euskaltzaindiaren Hiztegia: Adierak eta Adibideak Lantaldea. Batzorde Ahaldunduaren oharrak (XLII). Aurkeztu

Zerrenda berria aurkeztu du M. Urkia Batzorde Ahaldunduko idazkariak, M. Azkaratek, A. Iñigok eta X. Videgainek egindako oharrak eta egitasmoko kideek emandako erantzun arrazoituak biltzen dituen.

Aurkezpenaren ondoren, oharrak egiteko aldia ireki da, apirilaren 16an, igandean, amaituko dena.

4. EBE Batzordea. Euskara Batuaren Ortotipografia (EBO) egitasmoaren goera: Egindakoak, egin gabeak eta kronograma

A. Mujika EBO egitasmoaren txostengileak egitasmoaren egoeraren txostena azaldu du. Osoko bilkurak egitasmoaren lau atal onartu ditu dagoeneko («Laburtzapenak, laburdurak, siglak eta sinboloak» izeneko txostenak) eta bosgarren atala («Letra-estiloak») aurkeztu zaio jada Osoko Bilkurari, eta oharrak egin zaizkio. Seigarren atala («Letra larriak eta xeheak. Lehen txostena») prest dago Osoko Bilkurari aurkezteko, eta zazpigarren atala («Letra larriak eta xeheak. Bigarren txostena») EBE Batzordean aurkeztuta dago, aztertze-fasean dago eta laster egongo da prest Osoko Bilkurari aurkezteko. Beste 9 edo 10 atal beharko dira egitasmoa burutzeko.

Gutxi gorabeherako kronograma ere aurkeztu da, falta diren atalak Osoko Bilkurari aurkezteko noizko egon litezkeen prest zehazten duena. Txostenak egiteko finkatzen den dedikazioaren arabera atzeratuko edo aurreratuko da kronograma,

bai eta EBE Batzordeak txostenak aztertzeko eta behin betiko proposamenak osatzeko beharko duen denboraren arabera ere. Nolanahi ere, orain arteko eskarmentuan oinarrituta, aurreikus liteke aurten bertan beste lau txosten egingo direla eta, guztira, bi urteren buruan burututa egon litekeela egitasmoa.

A. Urrutia euskaltzainburuak eskatu du, aurrerantzean ere aldian-aldian egitasmoaren egoeraren berri ematea Osoko Bilkurari.

5. EBE Batzordea. Euskara Batuaren Ortotipografia (EBO) egitasmoa (06.1): Sarrera eta 1. atala («Letra larriak eta xeheak: ezaugarriak eta erabilera-irizpide orokorrak»)

EBO egitasmoaren seigarren txostena aurkeztu du A. Mujikak EBE Batzordearen izenean. Txosten hori letra larri eta xeheen makroatalak izango dituen txostenetako lehena da. Sarrera orokor bat dago hasieran, non adierazita baitago noiz heldu zion Euskaltzaindiak gaiari lehen aldiz eta arlo horretan zer lan egin duten orain arte euskalgintzako zenbait eragilek. Ondoren, letra xehe eta larriei buruzko jakingarri orokor batzuk eman dira: letra larri eta xeheen definizioak, ezaugarri orokorrak eta morfologikoak. Hurrengo puntuetan, diagramak, zeinu diakritikoak, zenbaki errotarrak eta siglak aztertu dira letra larriei dagokienez, eta, azken atalean, osorik letra larriz idatzitako hitzetan kasu-markak jartzean nola jokatu aztertu da.

Aurkezpenaren ondoren, oharrak egiteko aldia ireki da, apirilaren 24an, astelehenean, amaituko dena.

6. Mintzola egitasmoa. Aurkezpena

I. Usarralde Egitasmoen bateratzaileak eta M. Garaikoetxea Gipuzkoako ordezkarietako teknikariak Mintzola egitasmoaren egoeraren berri eman dute. 2008an hainbat erakundek Mintzola Fundazioa sortu zuten, ahozko tradizioaren gaineko hausnarketa eta ahozkotasunari loturiko diziplinen arteko elkarreragina bultzatzeko asmoz. 2021ean, ordea, Fundazioaren sorrerako helburuen eta egitekoen inguruko gogoeta egin ondoren, Patronatuak Mintzola Fundazioa azkentzea erabaki zuen. Era berean, sorrerako helburuei jarraitutasuna ematea proposatu zitzaion Euskaltzaindiari, bai eta Fundazioaren ondarea haren esku uztea ere.

Ondorioz, 2022ko urtarritetik aurrera, Euskaltzaindiak jaso zuen ahozkotasunari buruzko ikerkuntza eta hedatze lanaren lekukoa. 2022ko udaberrian finkatu ziren Mintzola egitasmoaren lan-eremuak, lehentasunezko lan-ildoak eta jarduerak.

Lehentasunezko lan-ildoak, mementoz, zazpi izatea hobetsi zen. Honako hauek:

- Eguneroko hizketa informalaren ezaugarriak eta haren egoera euskal komunitatean. Oinarriak, corpusa eta diagnostikoa.
- Euskalkiak eta euskara estandarra ahozko hizkeraren funtzioetan: praktiken azterketa, eta jarraibide batzuk sortzeko oinarriak.
- Eguneroko hizketarako adierazkortasun baliabideak hezkuntza arautuan lantzeko bideak eta formulak.
- Aisialdi antolatuan eta hezkuntza ez-arautuan adierazkortasun baliabideak lantzeko bideak eta formulak.
- Eguneroko hizketarako adierazkortasun baliabideak hedabideetatik eta ingurune digitaletatik sustatzeko bideak eta formulak.
- Eguneroko hizketarako adierazkortasun baliabideak lantzeko bestelako bideak.
- Hitanoa lantzeko eta hedatzeko bideak eta formulak.

Mintzola egitasmoaren barnean, hiru jarduera garatzea aurreikusi zen: ikerketa, ezagutzaren hedapena eta sustapena. Hori horrela, 2022an, ikerkuntzaren arloan, gradu/master amaierako lanak eta ikerketa proiektuak sustatzeko hiru ikerketa deialdi egin ziren (horien artean, bi lan saritu ziren). Era berean, hiru ikerketa jarri ziren abian, Ikastolen Elkartearekin, Mondragon Unibertsitatearekin eta Euskal Herriko Unibertsitatearekin elkarlanean. Sustapenaren arloan, 2022an, bi ekimen garatu dira: Ahostegunak ekimena eta Ahots Baten sormen-egonaldia.

Gaiari amaiara emateko, aipatu da, 2022. urtea abiatze-urtea izan dela eta 2023a egonkortze-urtea izatea espero dela, bai ikerketaren arloan, bai eta ezagutzaren transferentziaren zein sustapenaren arloetan ere.

7. Ahozko Euskararen Thesaurus (AET) egitasmoa. Aurkezpena

A. Arejitak, AET egitasmoaren zuzendari den aldetik, lehenengoz eman du Osoko Bilkuraren aurrean egindako lanaren berri: EHHAko edukien hustuketa

zelan egin den azaldu du eta horretarako metodologian izan diren zailtasunak eta erabakiak ere aipatu ditu. AET egitasmoa mesedegarri ikusten du batik bat *Euskaltzaindiaren Hiztegiaren* hornikuntza-iturri gisa eta gizartean herri-hizkeraz interesa duen jende ugariaren informazio bide gisa.

8. Esku artekoak

8.1 Euskaltzaindiaren eta Ataungo Udalaren arteko hitzarmena

Ataungo Udalak eta Euskaltzaindiak hitzarmena izenpetu dute otsailaren 28an. Azken bi urteotan, Ataungo Udalak bidelagun izan du Euskaltzaindia euskara sustatzeko zereginen. Elkarlan hori 2021ean gauzatu zen, Joxemartin Apalategi Begiristain ikerketa-beka deritzon egitasmoan. Ikerketa-bekaren babesean, Joan Arin Dorronsoro ataundarrak herrian egindako toponimia-bilketa aztertu eta digitalizatu da, baita ortografia egokitu ere, izenak erabilgarriak izan daitezzen. 2020ko urrian, Ataungo Udalak eta Euskaltzaindiak lankidetzahitzarmena sinatu zuten. Ondoren, Euskararen Akademiak bere gain hartu zuen bekaren zuzendaritza akademikoa, hain zuzen ere, Luismari Zaldua euskaltzain urgazlearen eskutik. Hitzarmen berria dela medio, lankidetzabide horri jarraitutasuna eman nahi diote bi erakundeek.

8.2 Arikala egitasmoa aurrera eramateko, Euskaltzaindiaren, HUHEZiren eta Ikastolen Elkartearen arteko hitzarmena

Hiru erakundeetako ordezkariak hitzarmena izenpetu dute martxoaren 9an, Luis Villasante Euskararen Ikergunean. Egitasmo berritzaile honen bidez, ikasleei hizkera informala euskaraz garatzeko tresnak eta estrategiak emango zaizkie. Ondoren, esku-hartze horiek duten eragina neurtuko da. Arikala egitasmoa 2022-23 ikasturtean hasi eta hiru ikasturtetan garatuko da Euskal Herri osoko 10 ikastolatan. Ikastolen Elkartek, Mondragon Unibertsitateko Humanitate eta Hezkuntza Zientzien Fakultateak (HUHEZI) eta Euskaltzaindiak elkarlanean landuko dute ikerketa-ekintza berria.

8.3 Lizarrako Udalaren eta Euskaltzaindiaren arteko hitzarmena

Bi erakundeetako ordezkariak hitzarmena izenpetu dute martxoaren 16an, Lizarran. Hitzarmen honen bidez, bi erakundeek arteko lankidetzaharria hasiko da, hizkuntza arloan Estellerriko Lizarran euskara sustatzeko xedez. Hitzarmenak lau urteko iraupena izanen du, eta urtez urte jarduera eta ekimenak zehaztuko dira.

2023. urtean, onomastikarekin eta sustapenarekin lotutako ekimenekin abiatuko da elkarlana.

8.4 Pello Apezetxea ikerketa-beka

Beka sortzeko, Bortzirietako Euskara Mankomunitateak eta Euskaltzaindiak hitzarmena izenpetu dute martxoaren 17an.

8.5 Hurrengo ekitaldiak eta bilkurak

8.5.1 Euskaltzaindiaren eta Nafarroako Gobernuaren arteko hitzarmena izenpetuko da apirilaren 3an, Nafarroako Gobernuaren egoitzan.

8.5.2 Euskaltzaindiaren Ipar Euskal Herriko Biltzar Nagusia egingo da apirilaren 18an, Baionako ordezkartzan, 17:00etan.

8.5.3 «Zer ekarriko liguke euskarazko streaming plataforma batek?» jardunaldia aurkeztuko da apirilaren 19an, Nafarroako ordezkartzan. Jardunaldia Euskaltzaindiaren eta Iruñeko Komunikabideak Fundazioaren lankidetzaren emaitza da. S. Aleman Jagon sailburuak jardunaldiaren azalpenak eman ditu.

8.5.4 Apirileko osoko bilkura. 2022ko azaroaren 26ko osoko bilkuran onetsitako urteko egutegian azaltzen den lege, hurrengo osoko bilkura apirilaren 22an, larunbatarekin, Lekeition egingo da, udaletxean. Horren ondoren, M.A. Meabe euskaltzain osoaren sarrera-hitzaldia egingo da, 12:00etan, Lekeitioko Andre Mariaren Zeruratzearen basilikan.

8.5.5 Pello Apezetxea ikerketa-beka apirilaren 26an aurkeztuko da hedabideen aurrean, Nafarroako ordezkartzan.

8.5.6 Territoires, langues, littératures & cultures: Confrontations, lectures, translations liburua aurkeztuko da apirilaren 27an, 18:00etan, Baionako Euskal Museoa. A. Arkotxak eman ditu azalpenak.

9. Azken ordukoak

Ez da izan.

Eta bestelako aztergairik ez dela, osoko bilkura bukatutzat eman da, 13:20an.

Andres Urrutia
Euskaltzainburua

Adolfo Arejita
Idazkaria